

Erstatning for ved Fæstets Fratrædelse, men kun har Ret til at borttage. Fremdeles som det andet Moment, der kan være at tage Hensyn til, er der anført de Forbedringer, som Brugeren selv har bekostet ved Eiendommen. Udvalget har troet, at dette helst maatte indskrænkes til Forbedringer af den Bessaffenhed, at der ved Fæstefratrædelse vilde kunne fordres Erstatning for dem, idet man herved har noget Fæstere og Bestemere at holde sig til. Det vil ikke undgaae Thingets Opmærksomhed, at der herved vilde finde en Afvigelse Sted fra hvad der er bestemt i Loven af 8de April f. A. om Afhændelsen af Domainebøndergodset, og som altsaa ogsaa vil finde Anvendelse efter den nye Lov om Afhændelse af Sorø Akademies Bøndergodts m. M. I disse Love er det bestemt, at der skal tages et passende Hensyn til de Forbedringer, som Brugerne selv have udført ved Eiendommen. I dette Udtryk „passende Hensyn“ ligger, at der paa den ene Side skal tages Hensyn til Forbedringerne, men paa den anden Side ogsaa til, hvorvidt at Fæstere allerede i det Hele eller tildeels maatte have faaet Godtgjørelse herfor ved en mindre Indfæstning eller ved en mindre aarlig Afgift eller paa anden saadan Maaade, hvilket Hensyn dog naturligtvis ogsaa efter nærværende Forslag bør tages, ifølge Udtrykkene „selv har bekostet.“ Men som en ikke vigtig Afvigelse maa jeg fremhæve, at der i hiin Lov under „passende Hensyn til Forbedringer“ ogsaa indbefattes Forbedringer ved Jorden, hvilke ikke ville være indbefattede under den her foreslaaede Bestemmelse, hvis den bliver Lov. Ved Fæstefratrædelse kan der nemlig kun fordres Erstatning for Forbedringer af Bygninger, Besætning og Inventarium. Denne Afvigelse fra Loven af 12te April f. A. og det oprindelige Udkast, som af den ovenberørte Grund er vedtaget af Udvalget, har jeg villet henlede Thingets Opmærksomhed paa. Endelig skal der tages Hensyn til de særegne Begunstigelser, som der ved Crectionsbreve for Fideicommisser og andre Dispositioner maatte være indrømmet Godssets Bønder. Det er det samme Hensyn, som Thinget har antaget maatte gøres gjældende ved de Bevillinger, som omhandles i Loven af 12te April f. A.

om Afhændelse af Bøndergodts fra Fideicommisser, og hvorom en særlig Paragraph blev optaget i denne Lov. — § 10 omhandler, hvorledes Kjøbesummen skal udfindes, naar først Gaardens Taxationssum er bestemt efter § 9. Udvalget har foreslaaet, at Fæsteretten skal capitaliseres, hvilket skeer paa den Maaade, at man først capitaliserer den aarlige Afgift, som Godseieren har af Gaarden, og som altsaa svarer til den Deel af Capitalværdien, hvoraf han virkelig har Rente, og at dernæst den øvrige Deel af Taxationssummen ansættes til saameget, som, naar det strax udbetales, med Rente og Rentensrente kan svare dertil i Forhold til den Tid, da efter den præsumtive Fæsteværdighed Godseieren ellers først vilde være bleven raadig over den Værdi, der saaledes skal i Gaarden uden at forrentes. Det er ligefrem grundet i Retfærdighed, naar Forholdet strax skal afgjøres, at Fæsteretten saaledes capitaliseres. Eiendommens Værdi for Diebliffet er utvivlsomt formindsket med saameget, som Fæsteretten er værd. Dette vilde ligefrem vise sig, hvis Godseierne vilde sælge Gaarden til en Fremmed; thi denne Fremmede kunde da paa ingen Maaade være tjent med at give mere for Gaarden end Gaardens Værdi med Fradrag af det, som Fæsteretten, der jo skal blive staaende i den Tid, den lovlig kan være, vil være værd. Denne Fremgangsmaade medfører iøvrigt ogsaa flere andre Fordele, som kortelig ere antydede i Indledningen til Betænkningen og med Hensyn til hvilke jeg, for at spare Tid, iøvrigt skal tillade mig nærmere at henvise til de trykte Bemærkninger til Lovforslaget, som ere omdeelte iblandt de Herrer Medlemmer. Dog kan det ikke nægtes, at Anvendelsen af en saadan Capitalisering af Fæsteretten har en og anden Tvivl og Betænkning ved sig. Man maa naturligtvis foreskrive en almindelig Regel for samme, eller give visse almindelige Normer, hvorefter de enkelte Tilfælde skulde afgjøres, uagtet det kan vise sig, naar man tager de enkelte Tilfælde for sig og bedømmer dem umiddelbart efter deres Bessaffenhed, at de ikke altså tid føre til det rigtige Resultat. Dette er imidlertid Noget, der gjælder saa godt som om alle almindelige Regler; man maa være til-